

Tarixdən konstitusiyalı dövlətə gələn yol

AMEA Naxçıvan Bölməsində Tarix, Etnoqrafiya və Arxeologiya İnstitutunun təşkilatçılığı ilə "Konstitusiya və Suverenlik İli"nə həsr olunmuş elmi konfrans keçirilib.

AMEA Naxçıvan Bölməsinin sədri, akademik İsmayıl Hacıyev konfransın plenar iclasını açaraq "Konstitusiya və Suverenlik İli" çərçivəsində bölmədə keçirilən konfrans və tədbirlər, görülməsi nəzərdə tutulan işlər barədə qısa məlumat verib, bu gün baş tutan konfransın professor Vəli Baxşəliyevin təşəbbüsü ilə keçirildiyini qeyd edib. Bölmə sədri bildirib ki, konfransın materialları artıq çap olunub.

Bölmə sədri İsmayıl Hacıyev "Azərbaycanın tarixi ərazisi olan Qərbi Zəngəzurun Ermənistan SSR tərkibinə verilməsi" başlıqlı məruzəsini təqdim edib. Akademik XIX əsrdə Yelizavetpol quberniyasının tərkibində mövcud olmuş Zəngəzur mahalı, onun əhatə etdiyi ərazilərdən bəhs edib. Zəngəzur toponiminin etimologiyası, əhalisinin etnik tərkibi, bölgəyə ermənilərin süni şəkildə köçürülməsi sayəsində burada demoqrafik vəziyyətin dəyişdi-

rilməsi barədə söz açıb.

Çar Rusiyasının ermənipərəst siyasətinin Sovet Rusiyası zamanında da davam etdiyini nəzərə çatdıran tarixçi alim "mübahisəli" ərazilərimizin ermənilərə verilməsindən, dövrün ictimai-siyasi reallığı və Nəriman Nərimanovun mövqeyi ilə bağlı elmdə mövcud olan bəzi fikir ayrılıqlarından danışaraq mövzu ilə bağlı aparılan araşdırmaları, qələmə alınan elmi tədqiqat əsərlərini diqqətə çatdırıb. Professor İsmayıl Hacıyev Qərbi Zəngəzurun itirilməsinin Azərbaycan və bütünlikdə Türk dünyası üçün zərərləri, Zəngəzur dəhlizi və başqa mühüm məsələlərə toxunub.

Tarix, Etnoqrafiya və Arxeologiya İnstitutunun direktor müavini, AMEA-nın müxbir üzvü Vəli Baxşəliyev "Naxçıvanda qədim mədəniyyətlərin izləri" mövzulu məruzəsində bildirib ki, muxtar respublikada aparılan arxeoloji tədqiqatlar

bu ərazidə insanların hələ Daş dövründən yaşadığını sübut edir. Alim vurğulayıb ki, Naxçıvanın qədim mədəniyyətləri Yaxın Şərq ölkələri ilə qarşılıqlı əlaqə şəraitində inkişaf edib.

Alim qeyd edib ki, bölgədə boyalı qablar, Ubeyd, Dalmatopə, Xocalı–Gədəbəy mədəniyyətlərinin izlərinə rast gəlinməsi Naxçıvanın Şimali Mesopotamiya və Urmiya hövzəsi ilə əlaqələrinin Neolit dövrünə gedib çıxdığını göstərir. Naxçıvan Cənubi Qafqazla Yaxın Şərq arasında mədəni körpü rolunu oynamış və burada yaşayan tayfalar öz müstəqilliklərini qorumaq uğrunda mübarizə aparmışlar.

Muxtar respublikanın arxeoloji abidələrlə zəngin olduğunu dilə gətirən arxeoloq-alim bildirib ki, aparılan araşdırmalar və onların nəticəsi bölgədə hələ kəşf olunmamış xeyli sayda arxeoloji abidənin mövcud olduğunu deməyə əsas verir.

Məruzəçilər konfrans iştirakçılarını maraqlandıran suallara cavablandırıblar.

Konfrans günün ikinci yarısında bölmə iclasları üzrə davam edib. "Tarix" və "Arxeologiya və Etnoqrafiya" bölmələri üzrə 20-yə yaxın elmi məruzə təqdim olunub.

*Səbuhi HƏSƏNOV
XQ-nin Naxçıvan müxbiri*